

Emilia Kręcejewska, Joanna Miniszewska

Indywidualne wyznaczniki zachowań zdrowotnych wśród dzieci i młodzieży z cukrzycą typu 1

Individual determinants of health-related behaviours in children and youth with type 1 diabetes

Uniwersytet Łódzki

Wstęp i cel pracy.

Cukrzyca typu 1 jest jedną z najczęściej występujących chorób przewlekłych wśród adolescentów. Istotną metodą jej leczenia jest modyfikacja stylu życia. Zalecenia dotyczą głównie monitorowania składu diety oraz wykorzystywania terapeutycznej roli wysiłku fizycznego. Chory przejmuje dużą odpowiedzialność za swoje leczenie, gdyż realizacja intensywnej insulinoterapii wymaga odpowiedniego poziomu wiedzy i samodzielności. Zachowania zdrowotne mają więc w przypadku leczenia diabetologicznego szczególnie istotne znaczenie. Celem podjętych badań było określenie ogólnego poziomu zachowań zdrowotnych oraz wyodrębnienie tych zmiennych, które są determinantami podejmowanej aktywności prozdrowotnej.

Materiał i metody. Przebadano 32 osoby leczone ambulatoryjnie z powodu cukrzycy typu 1 w wieku od 12 do 20 lat ($M=15,00$; $SD=2,29$).

Zastosowano:

Inwentarz Zachowań Zdrowotnych Juczyńskiego; Kwestionariusz do Pomiaru Poczucia Kontroli Delta Drwala, Skala Kompetencji

Osobistej KompOs Juczyńskiego-go, Skalę Jak Sobie Radzisz Juczyńskiego i Ogińskiej-Bulik, oraz Kwestionariusz Radzenia Sobie w Sytuacjach Stresowych CISS Endlera i Parkera.

Wyniki.

1. Zaobserwowano przeciętny poziom ogólnego wskaźnika zachowań zdrowotnych. Wyższe wyniki dotyczyły: pozytywnego nastawienia psychicznego, zachowań profilaktycznych i praktyk zdrowotnych.

2. Dziewczęta charakteryzowały się wyższym poziomem zachowań zdrowotnych.

3. Wykazano dodatnią korelację między skalą kłamstwa w kwestionariuszu Delta, a, m.in., ogólnym wskaźnikiem zachowań zdrowotnych

4. Wśród badanych zmiennych znalazły się istotne determinanty zachowań zdrowotnych, które były zróżnicowane dla poszczególnych rodzajów zachowań.

Wnioski.

W badanej grupie chorzy największą wagę przywiązują do opanowywania negatywnych emocji związanych z chorobą oraz właściwego przestrzegania zaleceń lekarzy i zacho-

wań profilaktycznych. Ponadto, wykazywali wyższy poziom zachowań zdrowotnych, im bardziej zależało jej na pozytywnej opinii osób z jej otoczenia oraz im bardziej obawiali się o swoje zdrowie. Uzyskane wyniki sugerują również, iż wyższy poziom przekonania o możliwości inicjowania działań wiąże się z pozytywnym myśleniem na temat przyszłości, unikaniem lęku i gniewu oraz ogranicza doświadczanie przygnębienia.

emilia.kreciejewska@gmail.com